

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa. Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Kyselyn tuloksia raportoidaan valtakunnallisessa raportissa, jossa tuloksia käsitellään neljään eri toimialaan jaoteltuna. Alueiden tuloksia raportoidaan omissa raporteissa.

Tässä syksyn 2003 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 14.10.2003

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Etelä-Karjalan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
Finnveran yhteystiedot	
Suomen Yrittäjien yhteystiedot	

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja joka kuudes heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime kevääseen verrattuna ovat Etelä-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana selvästi parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin syksyllä 2002.

Koko maan ja Etelä-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostuksien ja yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon ja investointien osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi suurempi osuus Etelä-Karjalan kuin koko maan pk-yrityksistä. Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Etelä-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahin este on kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, verotus, muut tuotantokustannukset, kysynnän riittämättömyys ja muut resurssitekijät. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 8 prosentilla Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 4 prosentilla, rahoituksen hinta 2 prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 10,8 prosenttia ja Etelä-Karjalan pk-yritykset 11,6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna alueen yritykset investoivat keskimääräistä vähemmän rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin, keskimääräistä enemmän alueella investoidaan koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Kansainvälistymiseen alueen pk-yritykset investoivat jonkin verran vähemmän kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Ulkoista rahoitusta on Etelä-Karjalassa 51 prosentilla ja koko maassa 54 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2003 ulkoista rahoitusta oli 52 prosentilla alueen ja 53 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka viidennes Etelä-Karjalassa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka seitsemäs alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja neljällä viidestä ja Finnveran lainoja ja takauksia lähes joka viidennellä.

Etelä-Karjalassa 10 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 6 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä pienempi osuus odottaa maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +4%) kuin viime keväänä (saldoluku +8%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2003.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset (alle 250 henkeä työllistävät yritykset). Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3124 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 28.7.-1.9.2003. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtäväänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Haastatteluja on tehty koko maan osalta 3124 kappaletta. Luvussa 'aineiston rakenne' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Etelä-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma sekä tutkimuspäällikkö Pentti Mäkelä, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Pasi Holm ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu, Häme, Kaakkois-Suomi ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Aikasarjoissa olevat luvut ovat vuoden 2001 syksyyn asti koko Kaakkois-Suomen alueen lukuja.
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 31%, huononee 12% \Rightarrow saldoluku = + 19%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

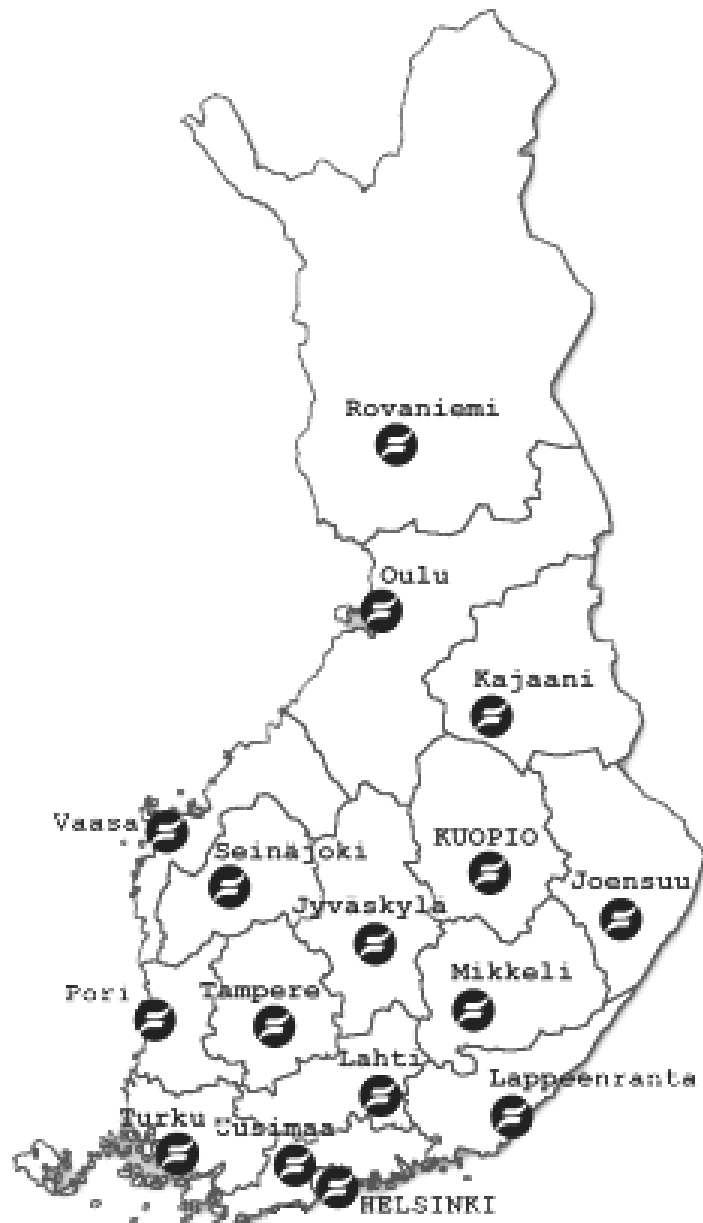
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2003
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	ETELÄ-KARJALA	77	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	20	26%
	Rakentaminen (TOL: 45)	20	26%
	Kauppa (TOL: 50-52)	18	23%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	19	25%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	47	61%
	5 - 9 henkilöä	18	23%
	10 - 19 henkilöä	10	13%
	20 - 49 henkilöä	2	3%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2002	0,0 - 0,49 milj. euroa	47	61%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	17	22%
	1,50 + milj. euroa	9	12%
	Ei vastausta	4	5%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	62	81%
	Kyllä	15	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1994	49	64%
	1995 - 1999	18	23%
	2000 - 2003	10	13%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	48	62%
	Palkattu toimitusjohtaja	16	21%
	Muut	13	17%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Helsinki
2. Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
3. Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
4. Varsinais-Suomi
5. Satakunta
6. Häme
Kanta-Häme ja Päijät-Häme
(Erilliset raportit)
7. Pirkanmaa
8. Kaakkois-Suomi
Kymenlaakso ja Etelä-Karjala
(Erilliset raportit)
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Pohjois-Pohjanmaa
16. Kainuu
17. Lappi

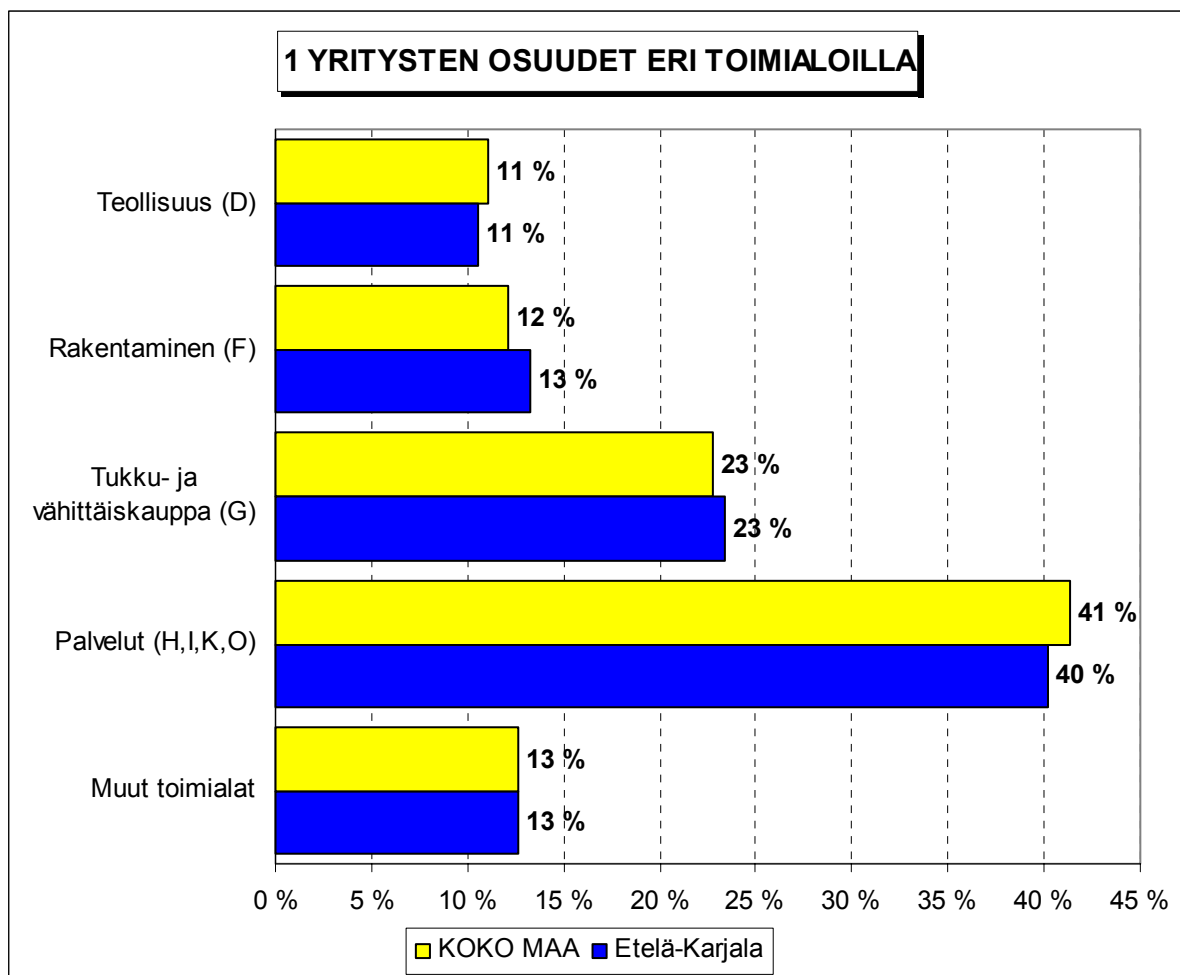

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Etelä-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2001 noin 225000 yritystä. Näistä yrityksistä 5300¹ toimi Etelä-Karjalassa. Alueella toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat kaikkien toimialojen osalta lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

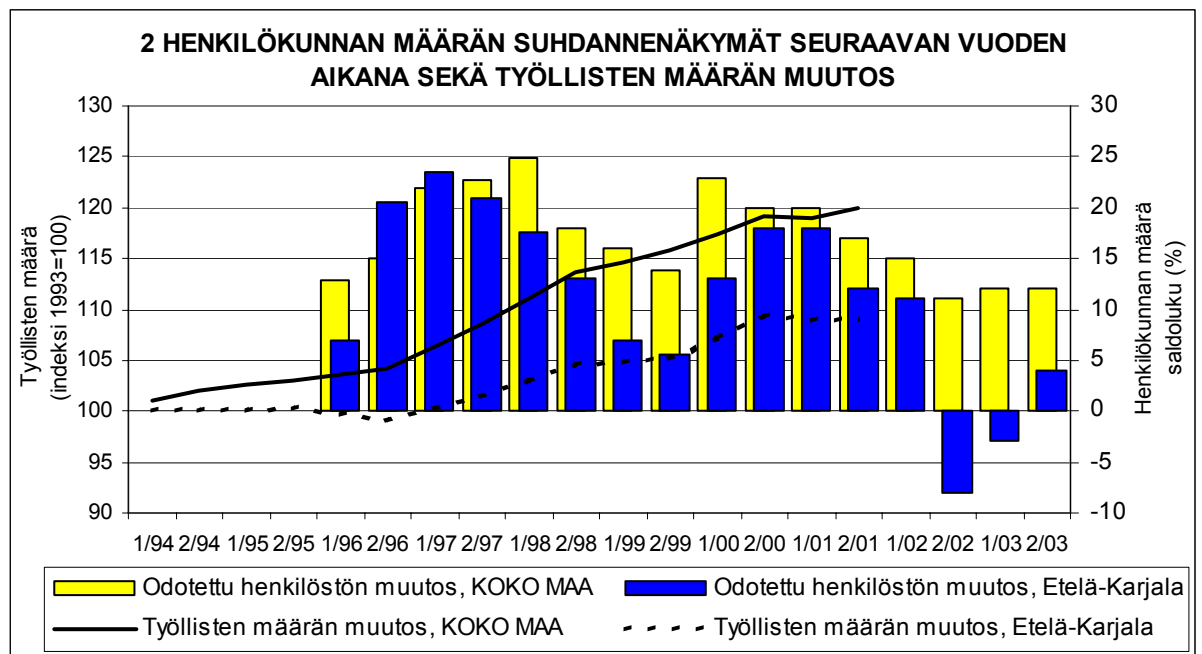
Etelä-Karjalassa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 30200 henkilöä². Työttömyysaste oli keväällä 2003 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (2. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 10,5%, Kaakkois-Suomessa 11,0% ja Etelä-Karjalassa 10,4%.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	18	76	6	12
Etelä-Karjala	10	84	6	4

Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin, suhdannenäkymät ovat Etelä-Karjalassa kuitenkin parantuneet kevästä 2003 (saldoluku -3 %). Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat samankaltaiset kuin edellisessä kyselyssä, sillä myös keväällä 2003 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +12 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Etelä-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Etelä-Karjalan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001 (ennakkotieto).

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

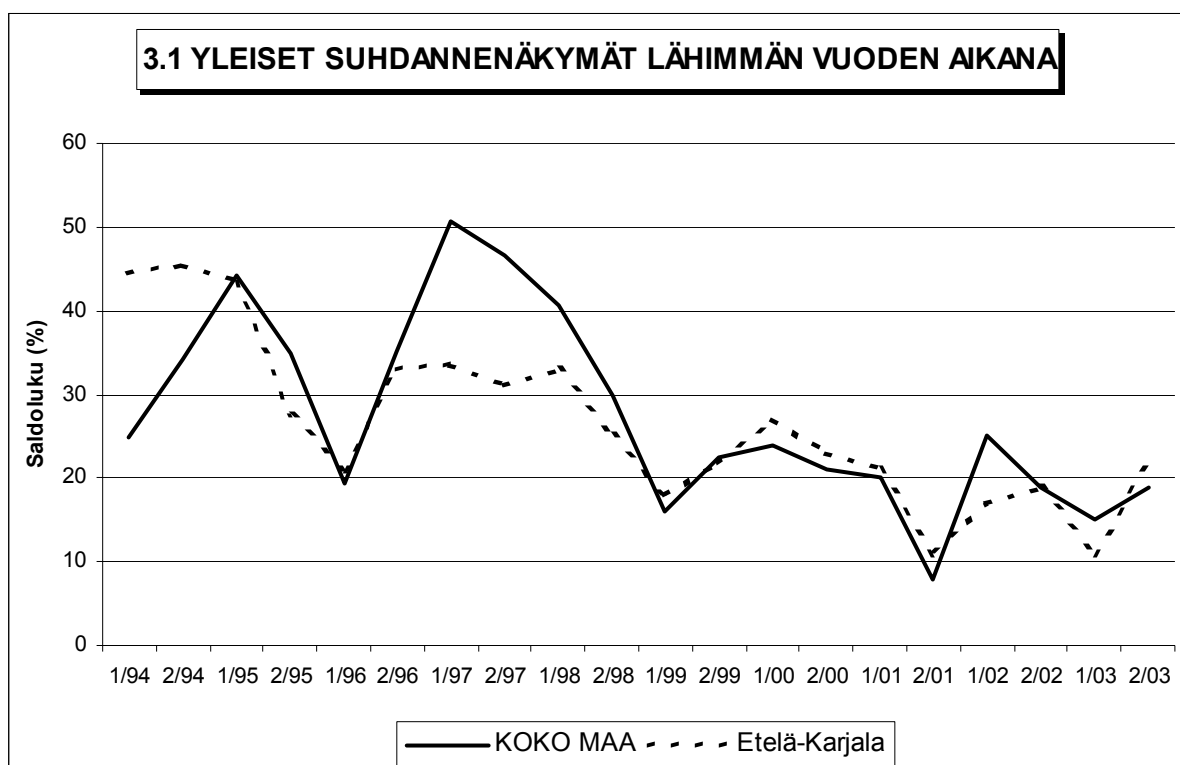
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	31	58	12	19
Etelä-Karjala	38	46	16	22

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä ennakoii suhdannenäkymien paranevan ja joka kuudes heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Viime kevääseen verrattuna ovat Etelä-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana selvästi parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin syksyllä 2002. Koko maassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana samankaltaiset kuin syksyllä 2002.

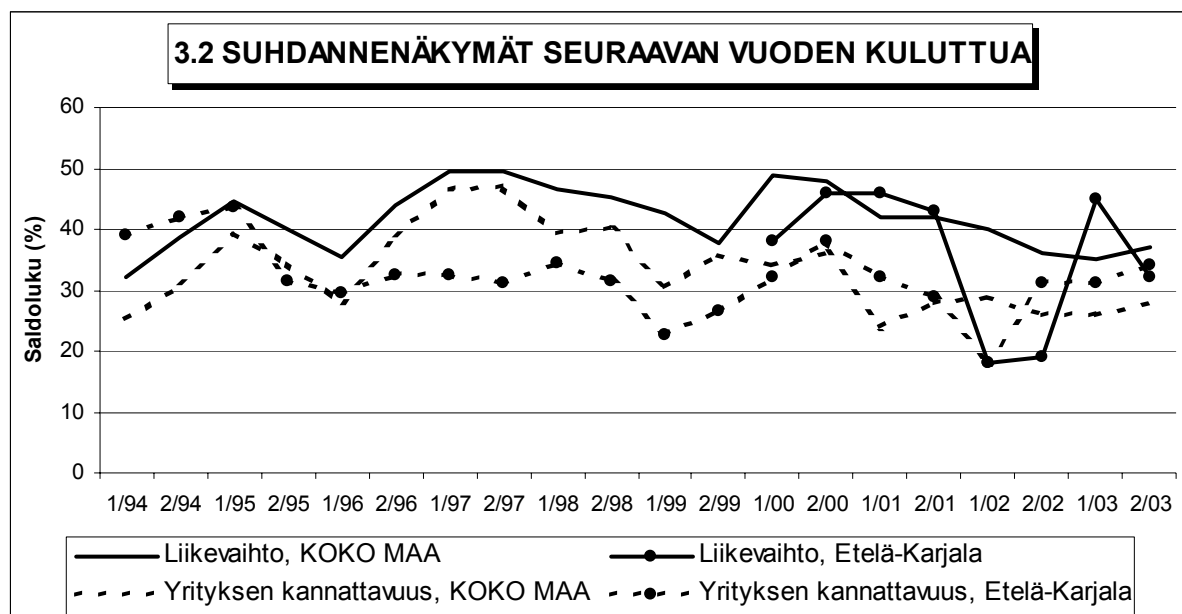
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investoinnit	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	48	19	20	10	10	39	38	36
Yhtä suuri	41	69	78	89	89	54	52	61
Pienempi	11	11	3	1	1	7	10	4
Saldoluku (%)	37	8	17	9	9	32	28	32
Etelä-Karjala								
Suurempi	48	18	25	13	7	45	47	35
Yhtä suuri	36	67	73	84	93	50	39	60
Pienempi	16	15	1	3	1	5	13	5
Saldoluku (%)	32	3	24	10	6	40	34	30

Koko maan ja Etelä-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostuksien ja yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon ja investointien osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi suurempi osuus Etelä-Karjalan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Etelä-Karjalassa heikentyneet kevästä 2003. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin viime keväänä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

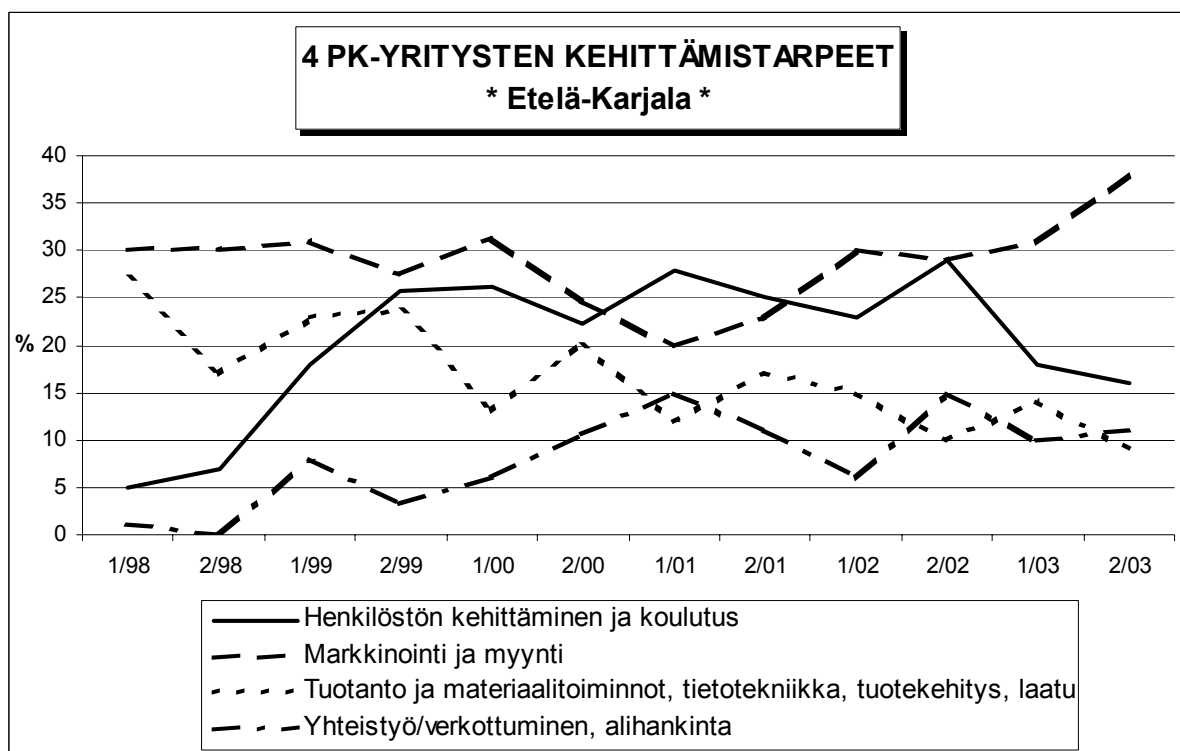
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Etelä-Karjala
	%	%
Johtaminen	3	1
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	20	16
Markkinointi ja myynti	32	38
Vienti ja kansainvälistyminen	2	5
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	15	9
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	9	11
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	5
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	12	10

Etelä-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa, toiseksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Koko maan pk-yritysten kehittämistarpeisiin verrattuna on alueella jonkin verran vähemmän kehittämistarvetta tuotannossa ja materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa.

Kevään 2003 tilanteeseen verrattuna on henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen kehittämistarve edelleen vähentynyt Etelä-Karjalassa. Markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on puolestaan lisääntynyt edelliseen kyselyyn verrattuna.

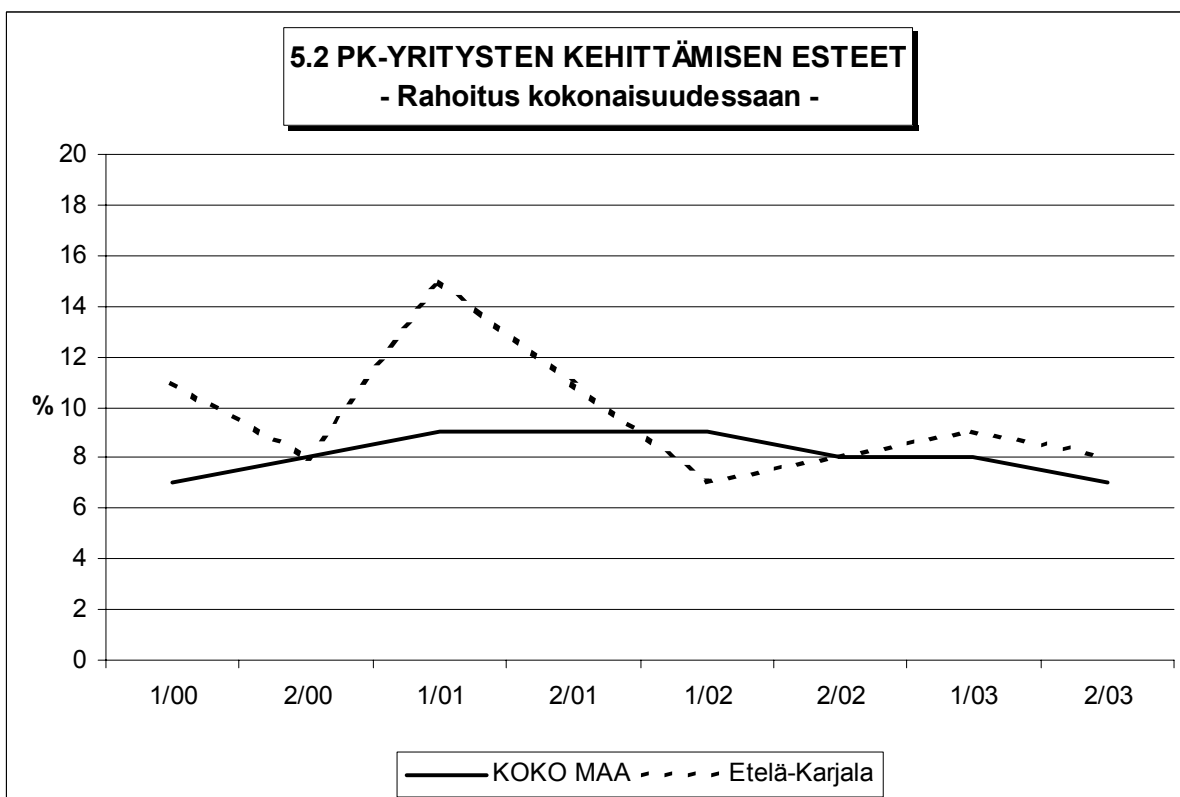
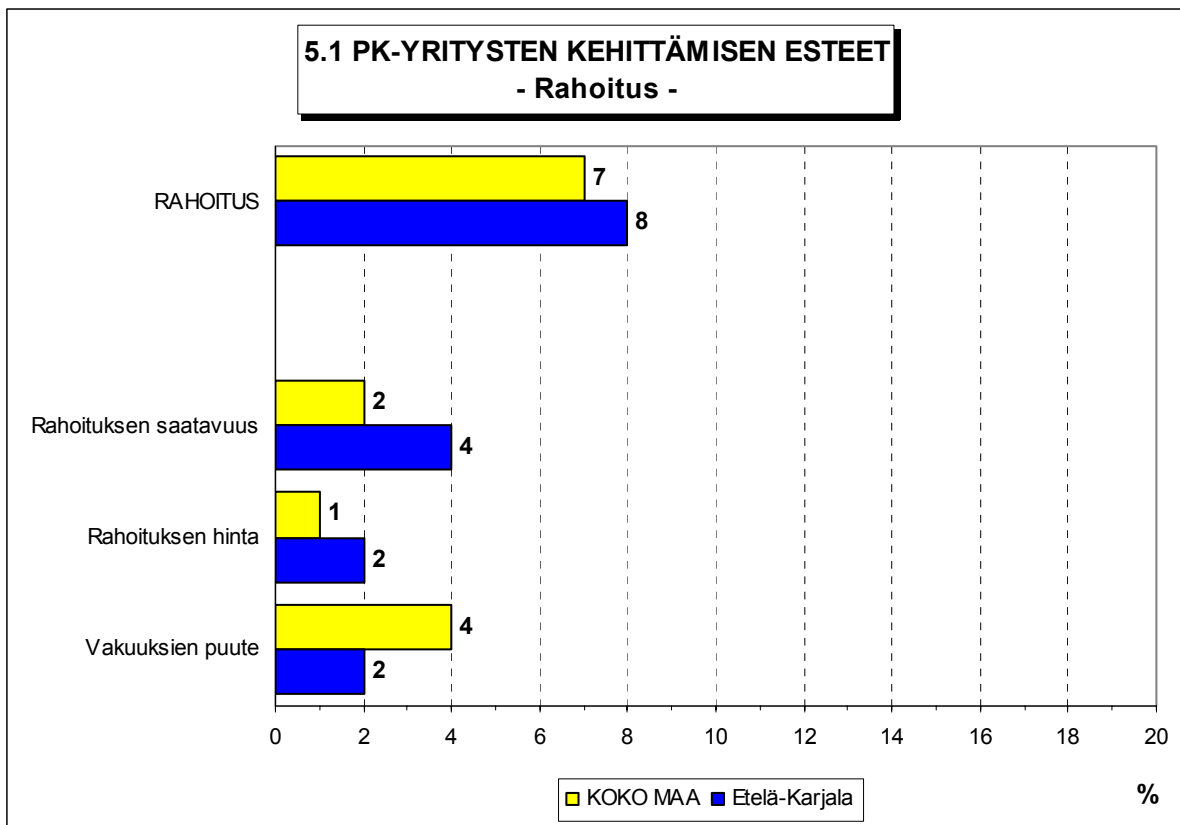
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Etelä-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	3
byrokratia	3	0
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	3
KUSTANNUSTASO	15	15
verotus	6	6
palkkataso	2	0
työn sivukulut	5	4
muut tuotantokustannukset	3	5
KILPAILUTILANNE	33	30
kireä kilpailutilanne	20	23
markkinoiden liiallinen keskittyminen	3	0
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	0
harmaa talous, konkurssit jne.	2	2
kysynnän riittämättömyys	7	5
RAHOITUS	7	8
rahoituksen saatavuus	2	4
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	2
RESURSSITEKIJÄT	20	12
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	10	7
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	0
toimitilat	2	0
koneet ja laitteet	1	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	5
MUUT TEKIJÄT	7	19
EI OSAA SANOA	13	13

Etelä-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahin este on kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, verotus, muut tuotantokustannukset, kysynnän riittämättömyys ja muut resurssitekijät. Muissa tekijöissä mainittiin koko maan tasolla useimmin yleinen taloustilanne/suhdannevaihtelu/ maailmantilanne sekä ajan puute/aika.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 8 prosentilla Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 4 prosentilla, rahoituksen hinta 2 prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

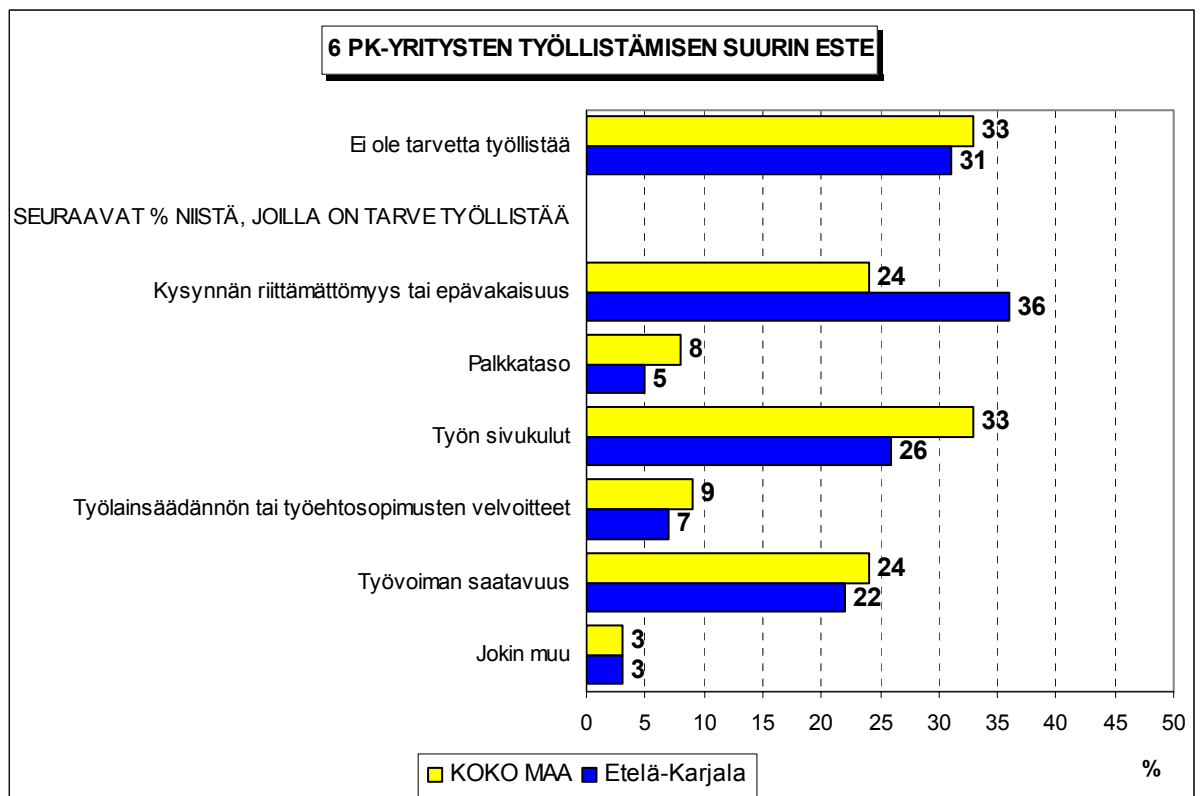

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
Ei ole tarvetta työllistää	33	31
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	36
Palkkataso	8	5
Työn sivukulut	33	26
Työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet	9	7
Työvoiman saatavuus	24	22
Jokin muu	3	3

Etelä-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus on Etelä-Karjalassa suurempi työllistämisen este kuin koko maassa keskimäärin. Alueella työn sivukuluja pitää työllistämisen suurimpana esteenä joka neljäs pk-yritys, jolla on tarve työllistää. Koko maan pk-yritykset kokevat työllistämisen suurimmiksi esteiksi työn sivukulut, kysynnän riittämättömyyden tai epävakaisuuden sekä työvoiman saatavuuden. Joka kolmannella koko maan pk-yrityksellä ja kolmella kymmenestä Etelä-Karjalan pk-yrityksestä ei ole tarvetta työllistää.

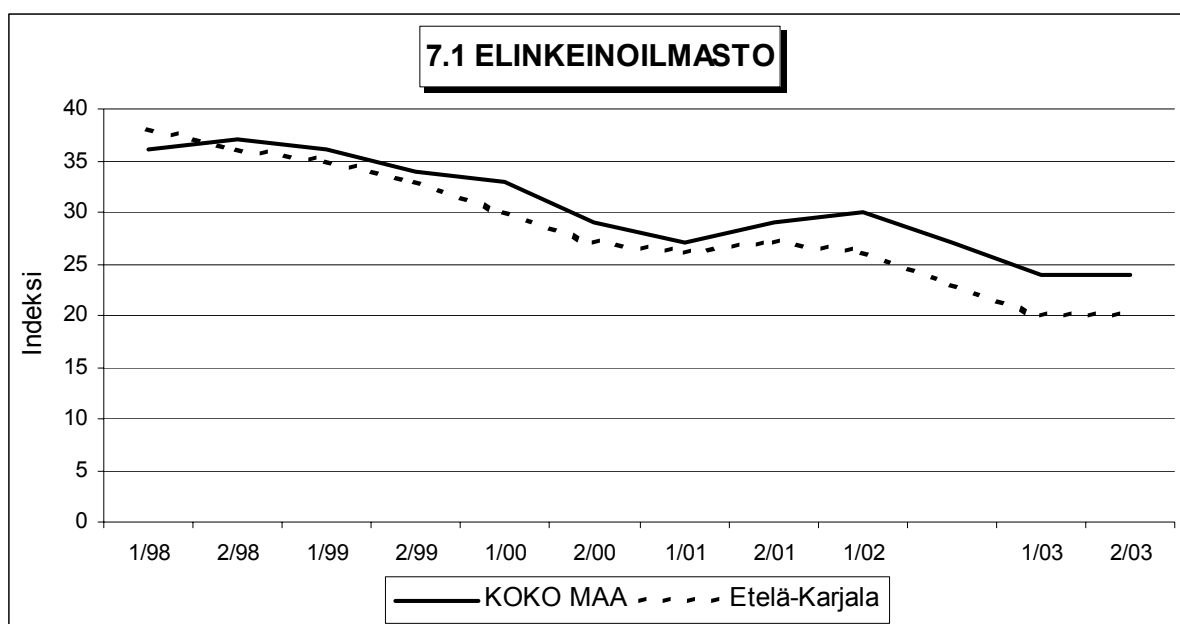

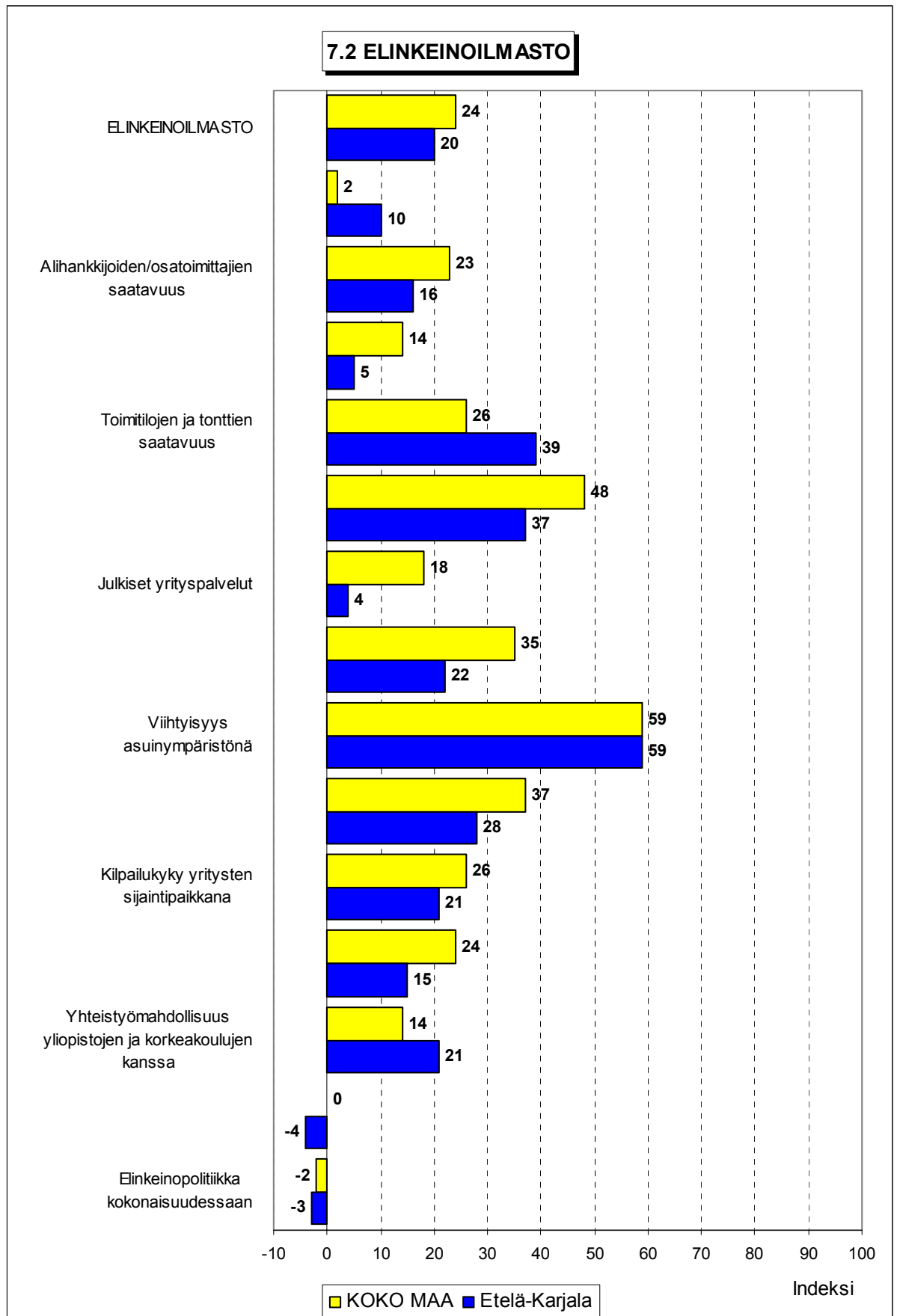
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Etelä-Karjala
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	2	10
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	16
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	14	5
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	26	39
Liikenne yhteydet	48	37
Julkiset yrityspalvelut	18	4
Yksityiset yrityspalvelut	35	22
Viihtyisyys asuinympäristönä	59	59
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	37	28
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	26	21
Koulutustarjonta	24	15
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	14	21
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	0	-4
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-2	-3
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	24	20

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Etelä-Karjalassa jonkin verran keskimääräistä tyytymättömpiä. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä. Suhteellisesti tyytymättömiä Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset ovat sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön ja sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä yhteistyömahdollisuuteen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Etelä-Karjalassa pysynyt ennallaan kevään 2003 tilanteeseen verrattuna.

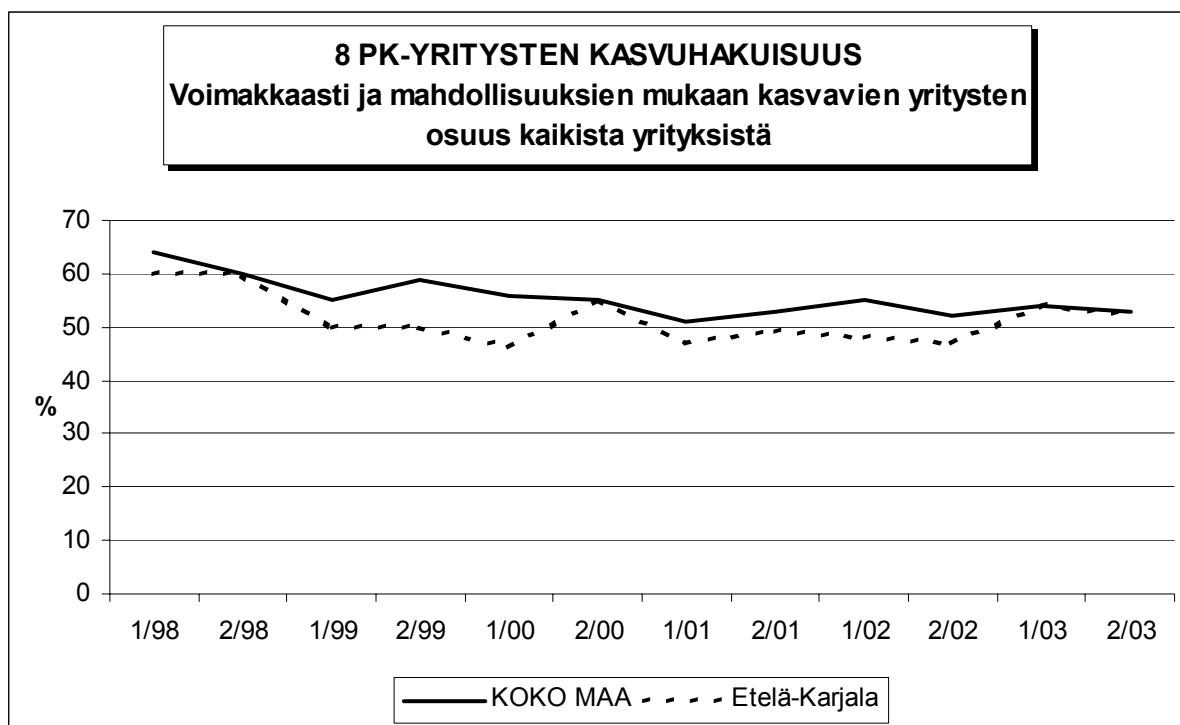
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Etelä-Karjala
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	6	2
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	50
Pyrimme säilyttämään asemamme	37	40
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	7
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Etelä-Karjalassa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinoinaan alueen ja koko maan pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä. Etelä-Karjalassa uusien tuotteiden kehittämistä (37%) pidetään tärkeämpänä kasvukeinona kuin koko maassa keskimäärin (17%) .

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Etelä-Karjalassa yhteensä 52 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on myös 53 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Etelä-Karjalassa pysynyt lähes ennallaan kevään 2003 tilanteeseen verrattuna.

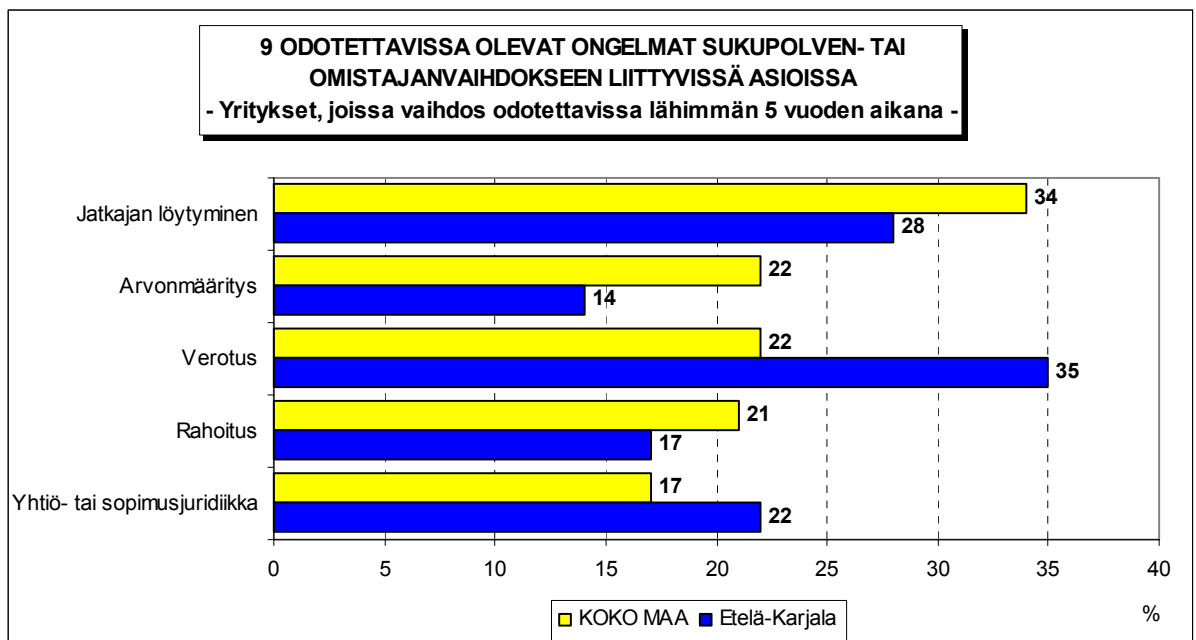
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	83
Kyllä	14	17
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	68
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	14
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	12
Ei osaa sanoa	8	5

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Etelä-Karjalassa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä, vastaavasti Etelä-Karjalassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka neljännessä pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia verotuksessa, jatkajan löytymisessä ja yhtiö- tai sopimusjuridiikassa.

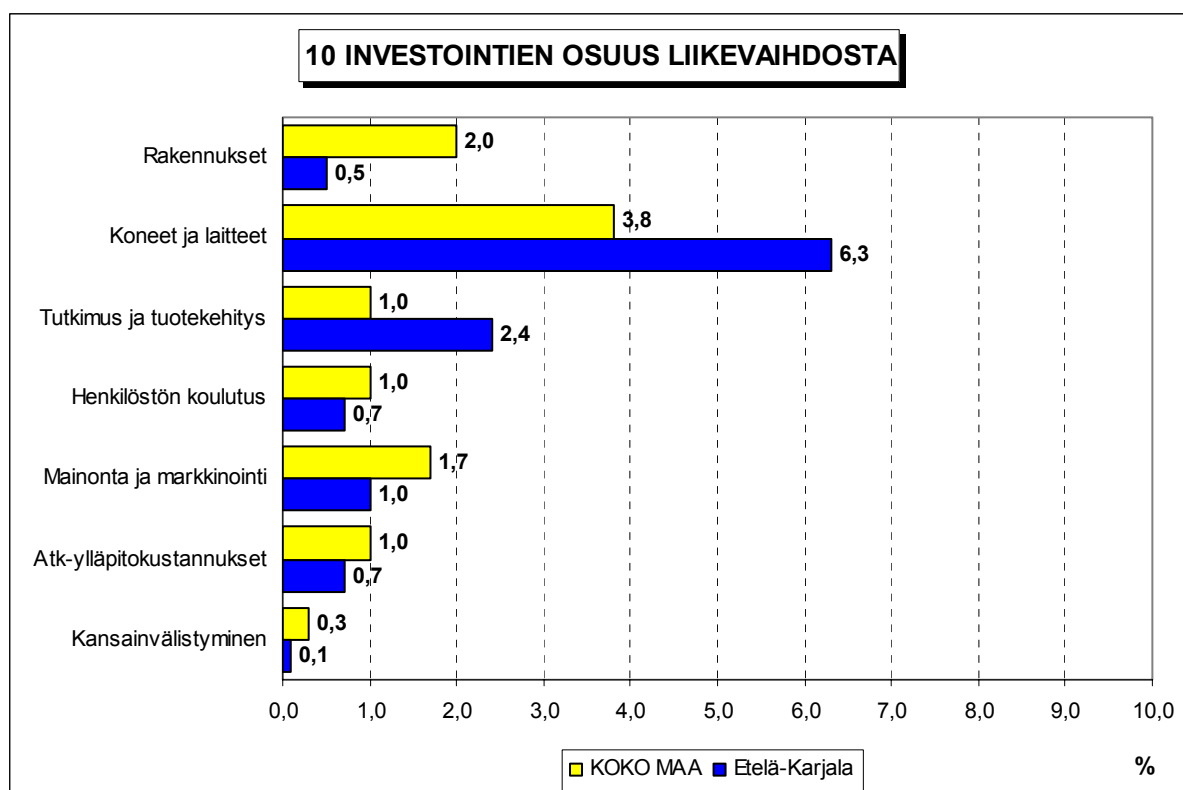

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Etelä- Karjala %
Rakennukset	2,0	0,5
Koneet ja laitteet	3,8	6,3
Tutkimus ja tuotekehitys	1,0	2,4
Henkilöstön koulutus	1,0	0,7
Mainonta ja markkinointi	1,7	1,0
Atk-ylläpitokustannukset	1,0	0,7
Kansainvälistyminen	0,3	0,1
YHTEENSÄ	10,8	11,6

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 10,8 prosenttia ja Etelä-Karjalan pk-yritykset 11,6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna alueen yritykset investoivat keskimääräistä vähemmän rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin, keskimääräistä enemmän alueella investoidaan koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Kansainvälistymiseen alueen pk-yritykset investoivat jonkin verran vähemmän kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

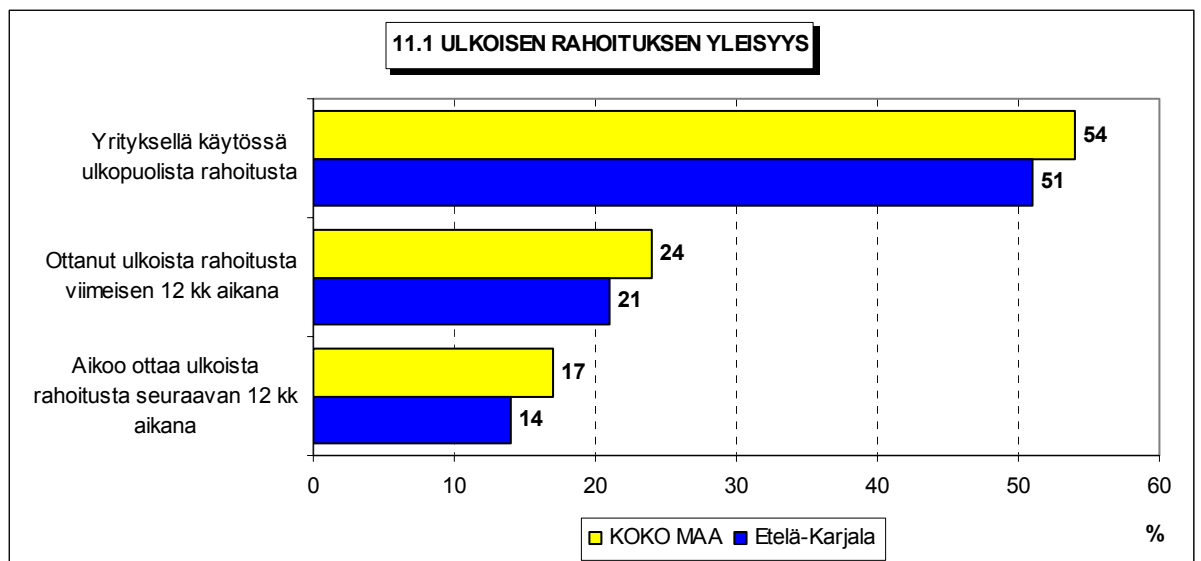
11 Pk-yritysten rahoitus

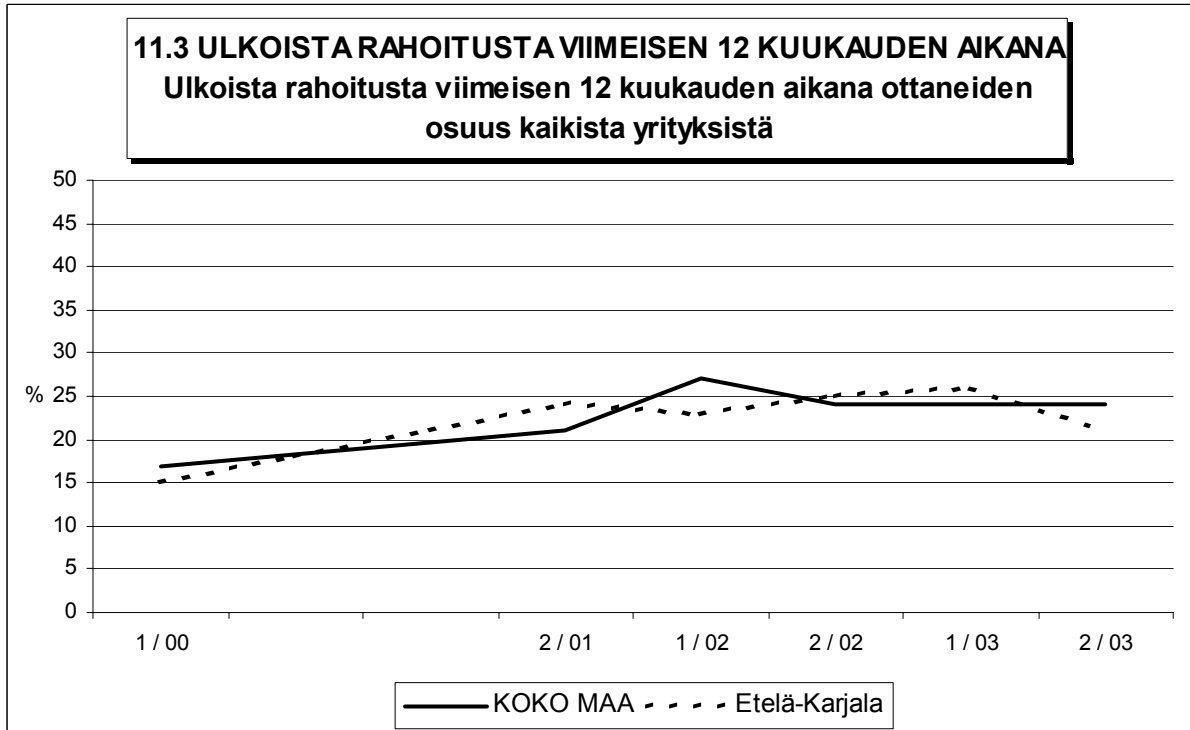
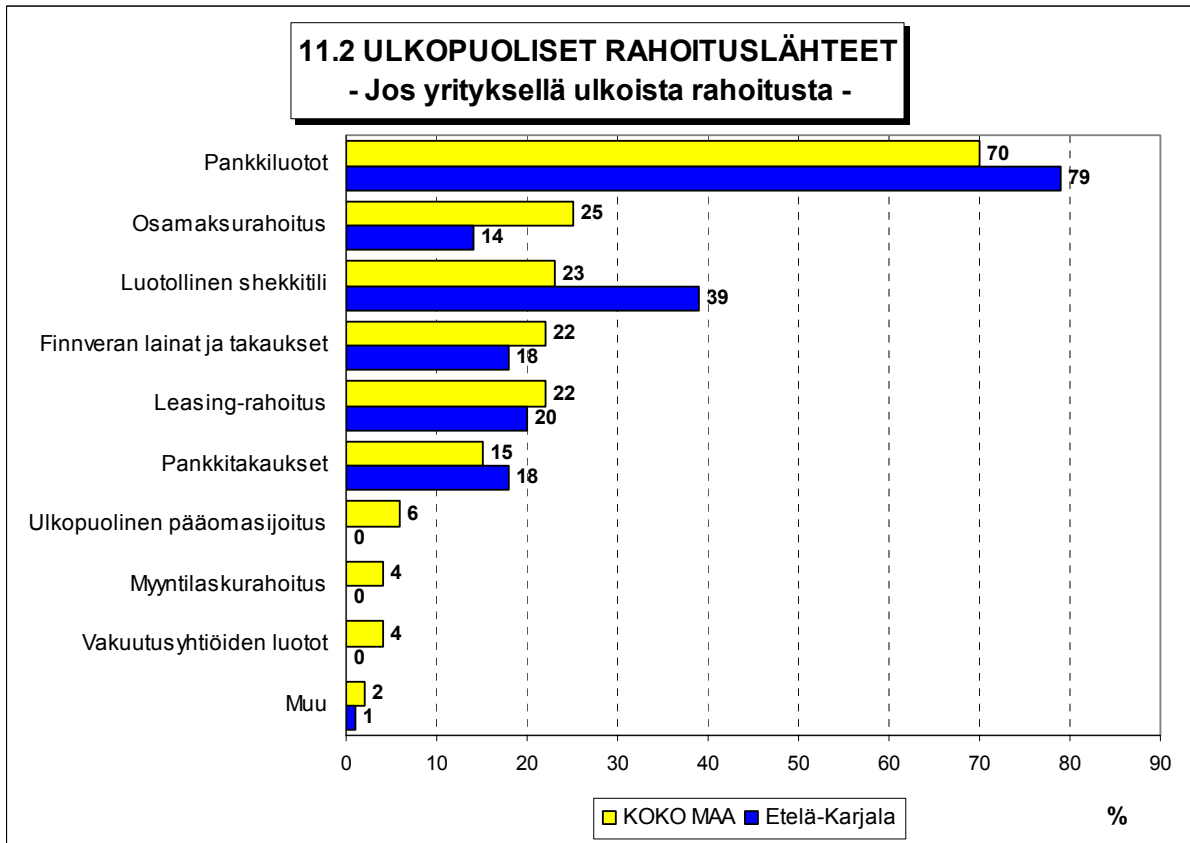
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	%	%	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	54	61	46	52	63	53	55	55
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	18	22	33	24	23	23
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	17	22	12	16	23	17	19	12
Etelä-Karjala								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	51	61	41	48	67	50	56	53
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	21	22	21	20	27	26	14	0
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	14	17	10	11	24	9	27	11

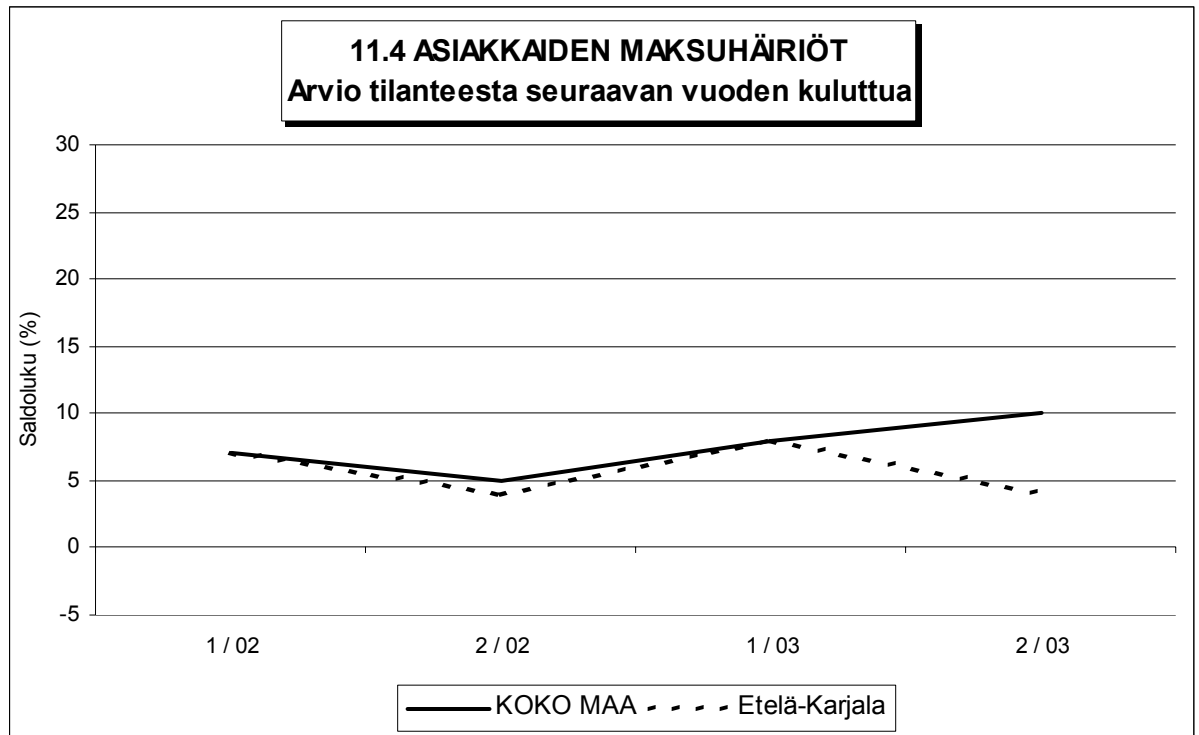
Ulkoista rahoitusta on Etelä-Karjalassa 51 prosentilla ja koko maassa 54 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2003 ulkoista rahoitusta oli 52 prosentilla alueen ja 53 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka viides Etelä-Karjalassa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka seitsemäs alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja neljällä viidestä ja Finnveran lainoja ja takauksia lähes joka viidennellä.

Etelä-Karjalassa 10 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 6 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä pienempi osuus odottaa maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +4%) kuin viime keväänä (saldoluku +8%).

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkätie 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.etelapohjanmaanyrittajat.fi

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.helyri.fi

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.hameenyrittajat.fi

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Mannerheimin aukio 2, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.kpnet.com/kepoyrit

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.keski-suomi.yrittajat.fi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Laukontori 1 • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.pirkanmaanyrittajat.fi

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.pk.yrittajat.fi

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.phyrittajat.fi

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.satakunnan.yrittajat.fi

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.uudenmaanyrittajat.fi

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.v-syrittajat.fi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020